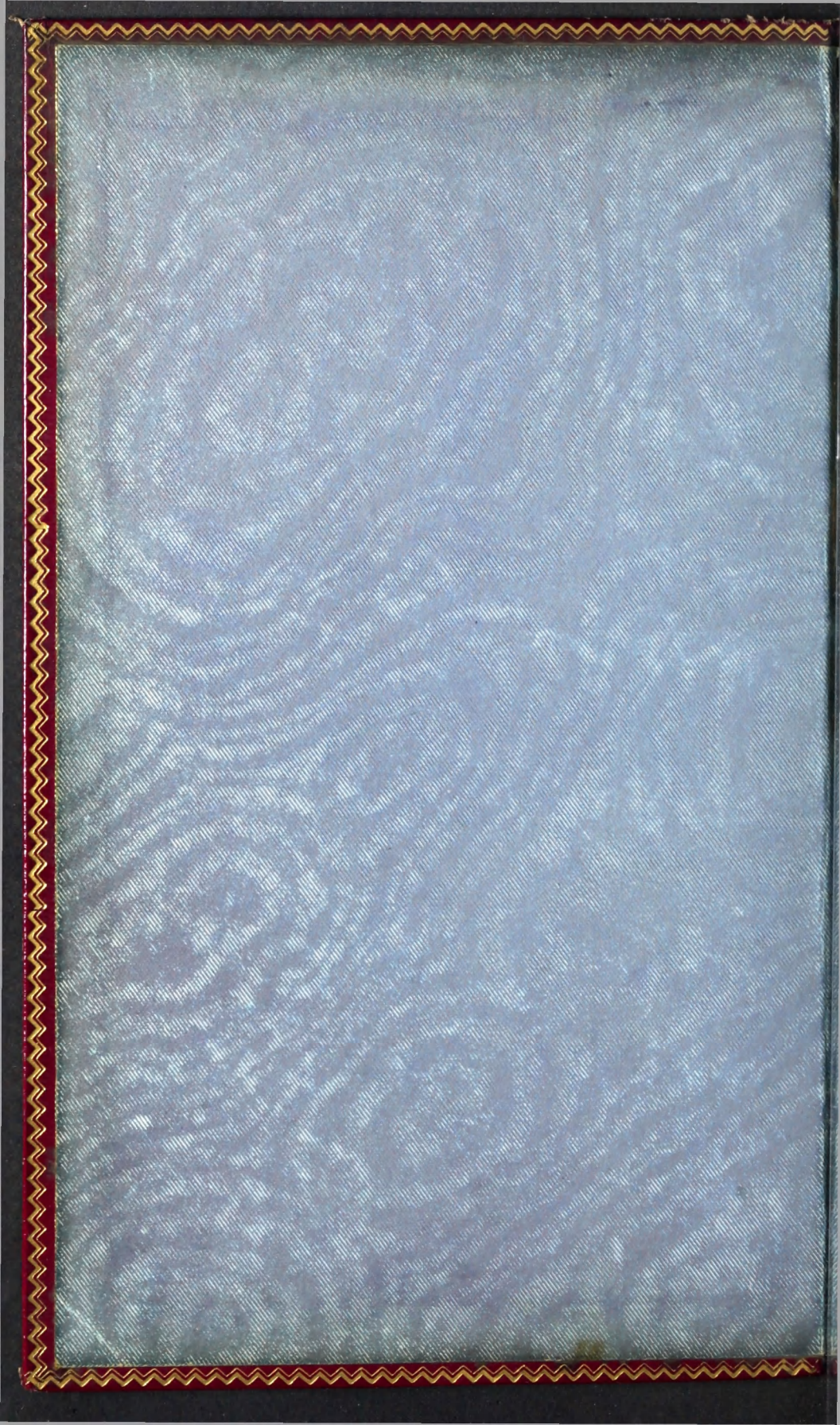
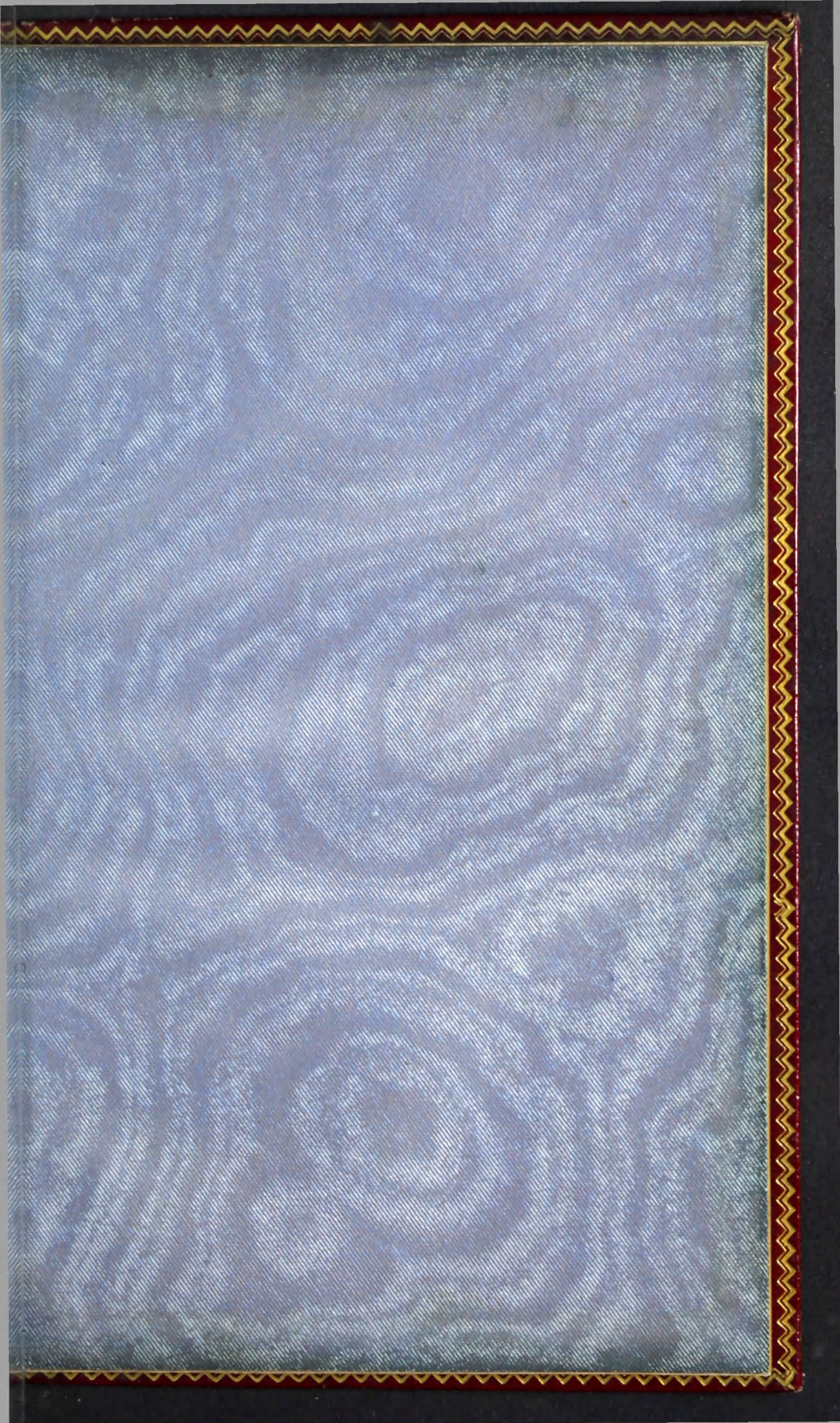

12

Del

Thorvalsen

per sans Laufen Löffles:

day, d. 19° November

W. M. M. M.

1838.

1872

Den Herren Mitgliedern

Verzeichnis der Mitglieder

1872

Das Verzeichnis der Mitglieder der Gesellschaft für die Verbreitung der Naturgeschichte in der Provinz Preußen

Dr. W. L. L.

Die Mitglieder sind:

1. Herr Dr. W. L. L.

2. Herr Dr. W. L. L.

3. Herr Dr. W. L. L.

1872

Om

den danske Billedhugger

Bertel Thorvaldsen.

Lifligemed

en Fortegnelse paa de Arbeider, hvilke
han indtil nærværende Tid har udført.

Af

J. M. Thiele.

Udgivet af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug.

Priis overalt i Danmark 10 β heftet.

Kjøbenhavn.

Trykt i det Berlingske Bogtrykkeri med Gurtigpresse.

1837.

Den hiesigen Herrschaftlichen

Beitrag zur Geschichte

der Herrschaftlichen

J. M. J. J.

Verlag von

in

Verlag

in

1833

Den Mand, hvis Liv Dig her er forestillet,
Har ei fort Krig, og aldrig styret Land;
Men har af Marmor dannet mangt et Billed,
Som viser klart hans dybe Kunstforstand.

Hvis Du har aldrig seet de høie Sale,
Hvor Kunstens store Værker ordnet staae,
Hvor tausé Stene til vort Die tale
Et Sprog, som dybt den indre Sands vil naae,
Og heller ei den Lykke Dig blev givet,
Et Værk at see, hvor ædel Kunstnerhaand
Har sat paa sjælløs Masse Præg af Livet,
Som var det Bolig for en tænksom Mand:
Da vil maaskee Du tykkes Dig, i Dromme
Forslyttet til en fremmed Verden hen,
Naar høit Du hører saadan Mand beromme,
Som værd en Plads blandt Jordens store Mænd,
Naar Dig han vises, som en Seiervinder,
Med Pragt modtaget rundt fra Land til Land,
Naar Du af Keiser og af Konge finder
Ham æret høit, lig Mænd af Fyrstestand.

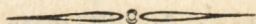
Du siger: Gi han slog Barbares Hære!
Gi har hans Kløgt neddæmpet blodig Krig!
Gi prises han, som den der skal os lære
En Kunst, som Folk og Stat kan gjøre rig
Har den, hvis Id kun heldigt smigred Diet,
Bed kunnsfuldt Arbeid, velgjort Billedværk,
Fortjent at vorde hædret og ophøiet,
Som Manden viis, som Kæmpen bold og stærk?

Vel spurgt! men laan nu Tanke med til Svaret!
Riv fjæk Dig løs fra gammel Fordoms Baand,
Og, grundende paa hvad Du har erfaret,
I Tankeflugt lad stige frit din Aand!
Jeg haaber, at dit Die tit har hvilet
Med stille Lyst paa Barnets Engleblif,
Paa Livets Dagsfjær og paa Uskyldsmilet,
Til Vidne her det om sin Herkomst fik.
Jeg haaber, at Du saae den skjonne Qvinde,
Den friske Møe, tit uden jordisk Drift,
Og at Din indre Sands sig let lod vinde,
Bed milde Dyders klare Himmelskrift.
Du vistnok har beundret Kraftens Stempel
Paa herlig Mandoms høie Herkerbryn,
Glad seet en Pande hvalt til Viisdomstempel,
Og Diet straalefuldt af Tankelyn.

Ja i hvert Træk, Du ei forstod at tyde —
Naar det kun talte til Din Skjønheidsfands —
Du folte vist et Glimt at gjennembryde
Af Skaberherlighedens skjulte Glands.
Dog Skjønhed varer kort hos Dodelige,
Og Stovets Vilkaar er den underlagt;
Det ædle Træk i Skygge tit maa vige,
Fortrængt og skjult af Jordestoffets Magt,
Derfor det blev den store Kunstner givet,
At fatte Skjønhed reen i dyben Aand,
Og kalde frem, hvad Aanden saac, til Livet
Bed tankelydig, kunsterfaren Haand.
Og seer uhildet Du med barnligt Die
De Skikkelser, som fra hans Haand gif ud,
Da troer Du staae for Gjæster fra det Høie,
Og føler stærkt, at Skjønhed er af Gud.
Men Skjønhedsglæden ei sig vil forlige
Med det, som i vort Sind er lavt og slet;
Op til det Sandes og det Godes Rige
Maa stunde den, som elsker Skjønhed ret.
Derfor staaer Kunstens Præst ved Skjaldens Side
Og ved den høie Dyds sjælfulde Tolk,
Og den, som stræber Sandhed ret at vide,
Udbredende dens Lys blandt Jordens Folk.
Hil være da den store danske Mester,
Hvis Aand den rene Skjønhed kaldte frem,

Der syntes tryllet til de sjældne Rester,
Vi arvet har fra Kunstens gamle Hjem.
Ja Christi Tempel har han vidst at smykke,
Som Ingen før, med Skikkelser af Steen,
Der, talende til Sjelen, klart udtrykke
Os Troens Himmelskjonhed, mild og reen.
Den Krands, Europa fletter om hans Pande,
Skal da hos Dansten straale dobbelt skjon,
Og blandt os skal hans Bærker viet stande,
Hans Idræts Minder, og dens bedste Lon.

H. C. Ørsted.

S Aaret 1770, den 19de November, blev i Kjøbenhavn et Barn født til Verden, om hvilket Moderen sagtes, ligesom andre Mødre, tænkte, at det maatte engang i Tiden vilde kunne blive til noget Stort. Der var isvrigt ingen anden Grund for denne Tanke, end Moderhjerterets Stolthed ved at det var en Dreng; thi Forældrenes Kaar vare fattige og deres Stand ringe.

Faderen var en Billedskjærer ved Holmen, af islandsk Herkomst, hans Navn var Gottfalk Thorvaldsen; Moderen en Præstedatter fra Jylland, navnlig Karen Grønlund.

Dette Barn blev i Daaben kaldet Bertel Thorvaldsen, og hvorsomhelst dette Navn nu nævnes, ikke alene i Danmark, men i den hele dannede Deel af Verden, saa behøver Man ikke at tilføie, hvo han er; thi overalt, hvor der er Kunst, er han saa bekendt, som om han var en Konge.

Paa dette Barns Opdragelse blev der ikke anvendt

Meget, og Fattigdom var hans Fædrene- og Mødrene-Arv.

De første Anlæg, han yttrede, vare til Tegning, og han blev derfor, estersom det kunde skee uden Betaling, indsat i Kunstakademiets Skole, da han var elleve Aar gammel.

Her gjorde han hurtigt god Fremgang, og Faderen begyndte nu at tænke, at Bertel vel i Tiden kunde komme saa vidt, at han endog kunde blive ham en Medhjælper i hans Haandtering. Men han overgik snart sin Fader og var endnu kun en Dreng, da han oftere listede sig til, naar han havde bragt den Gamle Mad ind paa Holmen, ham uafvidende at rette paa Arbeidet.

I Akademiets Skoler undervistes han iblandt de andre Drengene i en Tid af 6 Aar, førend Man her begyndte at lægge Mærke til ham. Da vandt han i Aaret 1787 den mindre Sølvmedaille, og hans Navn blev sat i Avisen, som En, der havde udmærket sig. Paa samme Tid gif han hos Provst Hoyer ved Holmens Kirke for at forberedes til Confirmationen; men her har han neppe indlagt sig nogen Berømmelse, thi ihenseende til anden Underviisning var han desto værre meget forsømt. Formodentligen har Præsten villet opmuntre ham ved Exmplet, da han en Dag gjorde ham det Spørgsmaal, om det maaste var hans Broder, som i Akademiet havde vundet en Medaille. Men, da Bertel hertil svarede, at

det var ham selv, overgik der ham en Gæde, som han aldrig har kunnet glemme siden, thi Præsten satte ham øverst imellem Drengene og kaldte ham siden den Dag altid: Monsieur Thorvaldsen!

Om hans Drengenaar veed Man isvrigt Intet; kun tilføie Alle, som have kjendt ham paa denne Tid, at han var en smuk, lysshaaret Dreng, af et indtagende Væsen.

So Aar efterat han havde vundet den lille Sølvmedaille, vandt han den store, og en af Professorerne ved Akademiet, Historiemaleren Abildgaard, gav sig nu al Flid for at opdrage ham til Kunsten, medens Faderen, som blot ønskede sig en Medhjælper, meente, at han nu vel havde lært nok, og vilde helst tage ham bort derfra.

Men til Lykke vidste Sønnen at dele sig imellem Kunsten og den Hjælp og Bistand, han var sin trængende Fader skyldig, og der er endnu Arbejder at paavise, hvilke han i disse Aar har udført i Fælledsskab med sin Fader.

Omtrent i tre Aar hengik hans Liv under saadanne Bestræbelser. Til god Lykke havde han paa denne Tid nogle Venner iblandt de yngre Kunstnere, som ikke alene drev ham videre frem i Kunsten, men i hvis Dmgang han fik nogen Anviisning til at læse gode Bøger, som kunde befordre hans øvrige Dannelselse. Han var nu bleven tyve Aar gammel, og der forestod ham et Forsøg paa at vinde Akademiets mindre

Guldmedaille i den Kunst, han især havde lagt sig efter, nemlig Billedhuggeriet.

Hans Venner, som, bedre end han selv, vidste, hvor dygtig han var, og som ved deres Sammenkomster ofte havde seet, med hvilken Snildhed han kunde danne alstens Billeder, trængte nu ind paa ham, for at forjage den Frygt, som afholdt ham fra at indstille sig til Prøvestykket. Dette lyfledes dem ogsaa, men nær var det dog blevet til Intet. Thi da han den 1ste Juni 1791 allerede havde modtaget de Vers af det gamle Testamente, som indeholde Opgaven (Maccab. II. 3. 25—26) og var indluffet i et lille Kammer, som han ikke maatte forlade, førend han havde udført Skizzen, det vil sige, et foreløbigt Udkast, blev han saa betagen af Frygt for ikke at findes duelig nok, at han listede sig bort ad en Bagtrappe. Men til Lykke for Kunsten, stødte han paa sin Flugt paa en af Professorerne, som ved sin Formaning fik ham til at vende tilbage. Da dette Billede siden var blevet udført — det var Heliodorus, som udjages af Templet — blev Medaillen tilkjendt ham, og han vandt tillige herved en mægtig Beskytter i Statsministeren, den ædle Grev Rewentlow, som i de følgende Aar tog sig af ham og forskaffede ham baade Dvælse og Erhverv.

So Aar derefter skulde han nu atter stille sig til Prøve for at vinde den store Guldmedaille, og

denne Gang gjorde han det uden Frygt og udførte derefter et i Leer halvt ophøiet Billede, et saakaldet Basrelief, forestillende den skønne Tildragelse, som fortælles i Apostlenes Gjerninger, (3 Cap. 6) hvorlunde Petrus helbredede en Bærkbrudden ved Templets Dør. Ogsaa denne Gang vandt han Prisen og fik derved Adkomst til at nyde Reisepenge i tre Aar. Men eftersom Man dog ansaae det gavnligere for ham, om denne Reise blev udsat endnu i nogle Aar, for at han imidlertid kunde bøde paa, hvad han havde tabt ved en mindre god Skolegang, saa gav Man ham imidlertid en aarlig Understøttelse. Denne Leilighed blev af ham godt benyttet, og paa samme Tid, han under sine Jevnliges Veiledning og ved deres Omgang indhentede endeel af det Forsømte, var han tillige driftig i sin Kunst. Grev Rewentlow hjalp ham, som sagt, ved at give ham Arbejder at udføre, og Abildgaard, som før nævntes, benyttede hans Anlæg og Flid ved Istandsættelsen og Udjiringen af Arveprinds Frederiks Palais paa Amalienborg. Der bærer endnu Trappegangen og nogle Sale Vidne om ham.

Omsider skulde han i Aaret 1796 begive sig paa Reisen og navnlig til Italien, hvorhen unge Kunstnere sædvanligen sendes i nogle Aar, for der at danne sig efter deres store Forgjængere. Men Sygdom hindrede ham i at reise tillands, og dertil meente ogsaa hans Venner, at han var for uerfaren

i Verden og ikke k ndig nok i fremmede Tungemaal.
— Da derfor just paa samme Tid en Orlogsfregat udrustedes for at gaae til Middelhavet, fandt Man, at dette vilde være en bequem og hurtig Leilighed til at faae Thorvaldsen til sit Bestemmelsessted. Tilladelsen var letteligen udvirket, men det var nu en tung Sag for den kærlige Søn at forlade de fattige Forældre, sk ndt han ved Afreisen dog saae sig istand til at kunde efterlade dem en lille Geste, hvori han havde sammensparet nogle Dukater.

Det var den 20de Mai 1796, at han forlod sit Fædreneland, hvilket han nu ikke skulde see igjen, førend han vendte hjem som dets Stolthed og Gøre.

Men Reisen blev dog ikke saa bequem, som Man havde tænkt, at den vilde blive; thi først gjorde Fregatten et Krydstogt i Nordsøen, og siden hengif Sommeren indtil October, førend den ankom til Middelhavet. Her foer den frem og tilbage imellem Malta og K yerstaterne, og saa fredelig vor Kunstner end af Naturen var, maatte han dog i Krig med Barbaresten. Efter adskillige udstandne Gjensvordigheder, hvortil ogsaa kom hans Længsel efter Hjemmet, besluttede han sig i Begyndelsen af næste Aar til at forlade Skibet, for paa en aaben Baad at gaae fra Den Malta til Palermo paa Sicilien, og herfra slap han omsider til Neapel.

I denne ellers saa lystelige Bye følte han sig saare ulykkelig, deels fordi hans Helbred var svækket,

deels ogsaa fordi han havde Nød med at gjøre sig forstaaelig i det fremmede Tungemaal. Han var nu kun nogle Dages Reise fra Rom, men desuagtet manglede der kun, at en Skibsleilighed havde været forhaanden, da han sikkerligen i sin tungfindige Stemning havde besluttet sig til at gaae tilbage til Danmark, og det til uberegneligt Tab saavel for Kunsten som for hans Fædreland. Men tilløkke folte han med Skamfuldhed, at den Svaghed hvortil han havde overgivet sig, var ham uværdig, og det varede nu ikke mange Dage, førend han den 8de Marts ankom i Rom, hvor han snart skulde blive ligesaa bekjendt som Paven.

Han medbragte fra Kjøbenhavn en Skrivelse til en lærd, dansk Mand, ved Navn Zoega, hvis gode Raad og Veiledning han benyttede, og hvem han i Begyndelsen altid viste sit Arbeide, for at høre hans Mening. Dog, da denne Mand blev ham altfor stræng og vanskelig at tilfredsstille, anstillede han sig i lang Tid, som om han drev om uden at foretage sig noget; men hemmeligen arbeidede han og paa egen Haand, baade om Natten og om Dagen, naar Ingen kunde bemærke det. Og paa denne Maade folte han sig snart i sit Element og var saaa flittig, at det hartad er ubegribeligt, hvorledes han fik saa meget fra Haanden.

Men der var allerede dengang vaagnet en ganske anden Mand i ham end hidindtil. Han har selv

sagt, om denne Tid, at da toede Encen ham bort fra Dinene, og dette nye Liv yttrede sig ikke alene i hans Arbeider, men ogsaa i en alvorlig Bestræbelse efter at lære saameget af Videnskaben, som han behøvede for at være ret fui i sin Kunst.

Men tre Aar er ingen lang Tid, naar der er saa mange Ting at lære. Da han derfor var allerbedst i Gang, vækkedes han med Skræk ved den Tanke, at Reisetiden snart var tilende, skjøndt han endnu ikke havde udført et Arbeide, som, efter hans Mening, var godt nok til at vidne om ham i Hjemmet.

I Danmark var Man derimod vel tilfreds med hvad, han havde sendt hjem, skjøndt dette kun var en ringe Deel af det, han havde arbeidet; thi han kunde aldrig rigtigt fyldestgjøre sig selv, og derfor var det sædvanligen hans Skik, at saasnart han havde fuldført en Billedstøtte, huggede han Hovedet af og henslængte Stumperne, at Ingen skulde see dem. Men, naar Man skal slutte fra de saa Arbeider, som undgik denne haarde Dom, saa havde han ikke havt nodig, at skamme sig ved dem.

Ved denne Strid med sig selv og med sine Værker røbede han vistnok, skjøndt uden selv at vide det, at det Maal han omsider skulde naae, var fjernere end almindeligt. I saadan Sindsstemning besluttede han da nu, at udføre en Billedstøtte, som tilgavn kunde tale hans Sag i Danmark, og her-

til valgte han af Grækernes Historie at fremstille Helten Jason, hvorlunde han i et fremmed Land henter sig det gyldne Skind, efterat have overvundet al Modstand.

Naar en Billedhugger vil udføre et Arbeide, da danner han sig først et Billede af vaadt Leer, og naar dette er saaledes udarbejdet, som han ønsker det, gjør han derover en Form af Gips, og i denne Form støber han atter Gips, saa at han tilsidst istedetfor et skrøbeligt Arbeide af Leer, faaer det samme af Gips, hvilket er stærkere og altsaa bedre kan bevares. Efter en saadan Gipsmodel udfører han da senere, naar det bestilles hos ham, sit Værk i Marmor eller i Metal.

Saaledes blev ogsaa denne Jason begyndt i naturlig Størrelse, det vil sige, saa stor som et Menneske i Almindelighed, og i April Maaned 1801 stod Leerskikkelsen færdig.

Men der hører ikke alene Kunst, men ogsaa god Lykke til at udmærke sig imellem saa mange Kunstnere og Kunstværker, som der er i Rom. Det skete derfor, at dette vor Kunstners Mesterstykke ikke tildrog sig synderlig Opmærksomhed, og da han engang ret havde seet paa det, slog han det i Stykker, og mismodig begyndte han nu at tænke paa Hjemreisen i Efteraaret. Zoega, som før blev nævnt, skulde ogsaa vende tilbage til Danmark, og det var

naturligt, at de besluttede at følges ad, og paa Grund deraf blev Reisen udsat indtil næste Foraar.

Indtil den Tid havde vor Kunstner været som en Quinde i Barnsnød, thi han havde undfanget et Billede, som vilde og skulde fødes til Verden og ikke lod ham have Roe forinden.

Da derfor Januar kom i 1803, stod der igjen en Leersfikkelse af Jason i hans Værksted; men den- negang var Helten, — ligesom for at gjøre sig mere gjældende — voret op til en overnaturlig Størrelse.

Da dette blev bekjendt, kom der Mange for at see det, og det beundredes af Alle som et Værk, der mere end noget andet af dem, der vare udførte siden Christendommens Indførelse, mindede om den særegne Maade, som Grækerne havde brugt til at fremstille Billedhuggerarbejde.

Men det blev dog kun ved Løytalerne og var meget nærved, at ogsaa denne Statue havde deelt sine Forgjængeres Skjæbne. Imidlertid drev Thorvaldsen det dog denne gang saavidt, at han fik den afføbt i Gips, og nu, tænkte han, kunde den staae hen, indtil der engang var Leilighed til at faae den til Danmark.

Han pakkede da sine Giendele sammen og sagde sin Jason Farvel; thi næste Morgen var berammet til Afreisen. Bognen holdt for Døren, Kufferten var surret fast bag paa, og der var ingen anden

Hindring, uden den, at en tydsk Kunstner, som skulde reise med, ikke endnu havde indfundet sig. Omfider kom han da, men kun for at sige, at han endnu ikke kunde komme afsted, fordi hans Pas ikke var paastrevet. Reisen blev derfor udsat indtil næste Dag.

Men nu skulde det netop paa denne Dag see, at en Omviser førte en rig, engelsk Kiøbmand, ved Navn Thomas Hope, hen til det lille Værksted, for at han der kunde see den Jason, om hvilken der gik saamegen Tale. Thorvaldsen var just tilstede og viste sit Arbeide, som vandt stor Yndest hos den rige Engländer. I deres Samtale spurgte han, hvormeget vel denne Statue vilde koste, naar den blev udført i Marmor. „Serhundrede Zechiner!“ svarede den beskædne Kunstner, for hvem det allerede syntes at være en stor Lykke, om han blot maatte faae Leilighed til at udføre den. „Det er for lidt!“ gjentog den ædle Ven af Kunsten, „jeg vil give Dem 800, og strax sætte Dem istand til at begynde Arbeidet!“

Saaledes skulde Thorvaldsen frelles for Kunsten, og Danmark i Aarhundreder komme til at bære hans Navn som et kosteligt Smykke!

Thorvaldsen opnaaede ved denne Tilfikkelse ikke alene det, at han nu kunde blive længere Tid i Rom; men han vandt ogsaa Noget, som maaskee kunde synes uvæsentligt, men langtfra ikke var det

— nemlig, at han kom i Orde, og at Rygtet nu talte hans Sag vidt og bredt og bragte ham Nar for Nar større Leilighed til at udmærke sig ved sin Kunst.

Da Thorvaldsen var kommen i Ny for sin store Kunstnerdygtighed varede det ikke længe, førend han af andre, rige Personer, mest Rejsende, som i Rom havde lært ham at kjende, opfordredes til andre Arbejder, som de lode ham udføre med stor Beføstning.

Men i Danmark ventede Man imidlertid Nar for Nar, at han nu vilde vende tilbage, og dette maa vel antages at have været Grunden til, at han først i Aaret 1807 ogsaa modtog en Bestilling fra sit Fædreland.

Grevinde Schimmelmann vilde nemlig paa denne Tid forære Brahe-Trolleborg Kirke i Fyen en Døbefont, og, da Thorvaldsen var velbekjendt af hendes Paarørende i Italien, blev det ham overdraget at udføre en saadan af hyldt Marmor. Udskillige Nar efter ankom den til sit Bestemmelses Sted, hvor den ogsaa nu er opstillet; men da dette Arbejde yndedes i høi Grad af Alle, som saae det, faldt det ham senere ind, at udhugge en anden efter samme Mønster, og paa denne indhuggede han en Indskrift i det latinske Sprog, hvoraf Man seer, at det er hans Villie, at den skal føres til en Kirke.

paa Island, hvorfra han paa Fædrenes Side nedstammer.

Det varede nu ikke længe, førend han fra den danske Regjering, opfordredes til flere og større Arbejder, og blandt disse var de fire runde Basrelieffer, som smykke Forsiden af Christiansborgs Slot. Men dertil varede ogsaa jævnlig hans Bestjæftigelser for udenlandske Fyrster og Grever, og hans Berømmelse steg nu, Tid efter anden, saaledes, at der næsten aarlig indtil den Dag idag sendtes ham Ordener, Grestegn og Titler fra forskjellige Regenter og Akademier, saa at han, ogsaa ihenseende til sig Udmærkelse, er uden Lige iblandt Kunstnere.

Det kunde maaske tykkes den mindre indsigtfulde, at dette var dog vel meget Bæsen at gjøre af en Mand, fordi han udmærkede sig ved at danne smukke Billeder; men da maa Man vel erindre sig, at Kunsten, ligesom Videnskaben, med Rette tillægges den Fortjeneste, at Intet mere end disse har bidraget til at danne og forædle Menneskeheden. Desforuden maatte det vel vække stor Beundring for denne Kunstner hos Alle dem, som kjende, hvad Kunsten siden Arildstid har frembragt, her at see en Mand af vor Tidsalder udføre det, som i flere Hundrede Aar hartad syntes umuligt, nemlig at gjøre sine Værker saa skønne, som hidtil ikkun de gamle Grækere havde formaaet. Og vel maatte Man da prise de herlige Gaver, som Gud har ned-

lagt i denne Mand, da Man saae, at hvad mange Kunstnere i Aarhundreder havde forgjæves bestræbt sig for med al Flid og Kløgt, det opnaaede og udrettede han i sit Hjertes Uskyldighed.

Efter som det vilde bortdrage Dymærksomheden formeget fra vor Kunstners Leynet, her i denne korte Beskrivelse at nævne og forklare de Kunstværker, Thorvaldsen hvert Aar udførte, saa har den, som nedskriver dette, troet det gavnligere i Slutningen af denne Bog at opregne efter Tidsfølge alle hans Arbejder, hvorved det da ogsaa tydeligere sees, hvor meget han har virket.

Aarene gik, som sagt, hen under et altid vovende Antal af Bestillinger, saa at det omfider syntes umuligt, at han nogensinde vilde kunne finde Leilighed til at vende tilbage til Hjemmet. Imidlertid, følte han dog bestandig Længsel efter Danmark og ønskede i al Fald, blot engang at kunne gjøre sine Landsmænd et Besøg, var det endog kun for en kort Tid.

Hos hans Landsmænd blev det Dnske, igjen at see ham, især levende, da der i Aaret 1811 opdaagedes et hydt Marmorbrud i Norge; thi nu tyktes det Alle at være sjønt, om han foretrak det norske Marmor for det italienske og græske. Hans Kongelige Høihed, Prinds Christian, skrev til ham desargaaende, og af de Udtryk, hvori han besvarede denne naadige Skrivelse, viste det sig grant, hvor

stor hans egen Længsel var. Men for en Deel var Thorvaldsen hindret derved, at han ved Contracter havde forpligtet sig til at udføre Arbejder, der endnu ikke vare færdige, deels var han paa samme Tid Professor ved den romerske Kunstskole, St. Lucas.

Dog syntes det omsider at ville lykkes ham, at gjøre et Besøg, men da indtraf der en Begivenhed, som atter lagde Hindringer i Veien, hvilke ikke desto mindre bleve høist glædelige for hans Fædreland som for alle Kunstens Venner overhovedet.

Keiser Napoleon var dengang Herre over Italien. I Rom vilde han have sig et prægtig Slot, og dertil valgte han et Sommerpalads, som havde tilhørt Paven. Thorvaldsen, som stadigt tænkte paa at reise til Danmark, og som desuden havde andre Grunde for sig, gjorde ikke noget Skridt for at blive deelagtig i de mange Bestillinger paa Kunstværker, som nu skulde udføres til dette Slot, og som det almindeligen gaaer i Verden, at den, der nyder megen Udmærkelse, ogsaa har mange Misundere, saa blev han ikke heller spurgt desangaaende. Men, da der ikke var mere end tre Maanedes tilbage, inden det Hele skulde være færdigt, mærkede Bygmesteren nok, at han ikke kunde undvære vor Kunstners Bistand, og foreslog derfor Thorvaldsen, at overtage Udførelsen af en saakaldt Frise, det vil sige, et langt Billede i halvt ophøiet Arbejde, — hvilket skulde smykke alle fire Vægge i et af Gemakkerne.

Uagtet Tiden, som sagt, næsten var forløben, modtog Thorvaldsen dog denne Opfordring og valgte at fremstille, hvorlunde Alexander den Store holdt sit Triumphindtog i Babylon, hvilket Værk efter det opgivne Maal vilde indtage en Strækning af omtrent 29 Alen.

At Thorvaldsen turde paatage sig et saa stort Arbejde i saa kort en Tid, forbausede Alle, som kjendte Vanskeligheden, og det er da ikke at undres over, at hans Medbeilere allerede lurede paa, at han enten ikke skulde kunne holde sit Ord, eller ogsaa saaledes forhaste sig, at deres egne Arbejder, hvilke de havde udført i Mag, dennegang skulde for-dunkle hans.

Men ogsaa ved denne Leilighed maatte de ydmygt bøie sig for hans Overlegenhed; thi da Tiden kom, triumpherede hans Alexander i et Værk, som ikke har sin Lige iblandt alle dem, der siden Grækerens Tid, ere bleyne til.

Rygtet om dette Arbejde gjenneføer hele Europa, og da det ogsaa naaede til Danmarks Moderhjerter, vakte det en ualmindelig Begeistring. Det forekom nemlig alle Kunstens Venner i Danmark, at det var et fædrenelandst Anliggende, at sørge for, at dette, den mest berømte danske Kunstners berømmeligste Værk, maatte blive udført i Marmor til et Smykke for Danmarks Kongeborg, og Man begyndte allerede at indsamle Penge til dette Fore-

havende, da Regjeringen selv gjorde Kunstneren en Bestilling herpaa. Dette skønne Værk er hidkommet, skjøndt ikke ganske færdigt, efterdi Thorvaldsen ønsker at lægge den sidste Haand derpaa, naar han engang selv kommer hertil.

Næret efterat han havde udført det nævnte Arbejde til det keiserlige Slot i Rom, var han, blandt flere, ogsaa bestjæstiget med et Par Arbejder, som vel oprindeligen havde en anden Bestemmelse, men som dog ved Tingenes Omstiftelse omsider — i Ordets simpleste Betydning — blev Støtter ved Danmarks Throne paa Christiansborg.

Den polske Regjering havde nemlig anmodet ham om at udføre i Marmor tvende Statuer af Quinder, som skulde bære en Gertstable, hvori skulde indgraves det fortroingsfulde Svar, hvilket Keiser Napoleon havde givet de polske Udsendinge, da de bade ham om, at gjenoprette Polen til et selvstændigt Rige. Men, da Thorvaldsen i 1813 var færdig dermed, var der ikke længer Grund for Polakkerne til i saadan Henseende at opreise et Mindesmærke, og de skønne Statuer henstod derfor i Værkstedet, indtil de i 1818 bleve kjøbt af vor Regjering og benyttede, som nævnt er, til at bære Himlen over vor Konges Throne.

Thorvaldsen udførte i disse Aar mange andre berømmelige Værker, og vel maatte Man ved at give Aigt derpaa, mene, at her havde han naaet det høieste, han kunne komme, og at han nu, da han var kommen til sin feireste Manddoms Alder, vel lidt efter lidt vilde gaae tilbage i sin Kunst. Men det er nu henved tyve Aar siden, og i alle dem er han endnu ikke gaaet et Skridt tilbage, men tværtimod steget høiere og høiere, uden nogensinde at forraade nogen Svækkelse, hverken i Aand eller i Haand.

Men til Danmark stod altid hans Hu, og ligesom Man for nærværende Tid, Aar for Aar, siger hinanden, at han nu vil komme, fordi han ofte har skrevet det, saaledes var det ogsaa i Aarene 1817-til 1819, og da kom han dog tilsidst.

Fra Schweiz havde Man nemlig i sidstnævnte Aar overdraget ham at udføre et Mindesmærke over de Schweitserne, som under den franske Revolution, i Aaret 1792, vare faldne, idet de forsvarede den franske Konges Slot, Tuilleriesne. Hertil valgte Thorvaldsen at fremstille en Løve, som dør af sine Saar, og da han havde det færdigt, og det var affendt, besluttede han at reise til Danmark og paa Veien at see det Sted, hvor dette Mindesmærke skulde have sin Plads.

Han forlod da omfiden Rom, d. 14 Juli 1819, og hvor han kom, baade i de italienske og i de tydske Byer, blev han af Høie og Lave modtaget med

saadanne Gressbeviisninger, som maaskee aldrig tilforn er bleven en Kunstner til Deel. Da han kom til Stuttgart i Kongeriget Würtemberg, hvor han vilde besøge Dannecker, en meget bekjendt tydsk Billedhugger, hændte det sig ved det sidste Skiftested, at en ung Mand, træt og modig af en lang Vandring, kom til Bognen og bad Kudsten, om han maatte sidde hos indtil Byen. Da Thorvaldsen saae den unge Mand, bød han ham at sætte sig ved hans Side i Bognen, og nu fortalte han vor Kunstner, hvad der havde foranlediget hans Vandring. Han fortalte nemlig som en stor Nyhed, at den berømte Billedhugger, Thorvaldsen, ventedes til Stuttgart, og at han blot ønskede at see ham. Man kan da let forestille sig, at det vakte megen Ekjæmte, da Thorvaldsen omsider gav sig tilkjende.

Genimod Udgangen af September Maaned naaede Thorvaldsen Danmarks Grændser, og efterat han i Altona og i Flensborg festligen var modtaget, udhvilede han sig i nogle Dage i Fyen, deels paa Bræhetrolleborg, deels paa Sanderumgaard.

Det var en Søndag Eftermiddag, den 3die October, at han, efter 23 Mars Traværelse atter saae sin Fødeby. Meget var her forandret siden sidst, men Mere var der forandret i hans egne Kaar og Omstændigheder. Kun i Et var han den samme, nemlig i det kjærlige Hjertelag mod sine Venner og Landsmænd; thi han vendte tilbage uanfægtet

af al den verdslige Ære og Ophøielse, der var bleven ham til Deel i Udlandet.

Der var paa Kunstakademiet, i Charlottenborgsflot, sørget for en Bolig til ham, og da han her steg ud af Bognen, var hans Hjerte inderligt bevæget ved Synet af det Huus, hvor han havde nydt den første Underviisning i Kunsten. Den gamle Portner var den første af Huusfolket, som han kjendte igjen, og som kjendte ham fra gamle Dage. Ved at see ham, glemte han Stand og Forhold, kastede sig i hans Arme og kyskede ham. Nogle af de gamle Venner indfandt sig, men han savnede blandt dem adskillige, som han ikke skulde see mere. Derimod fik han nye Venner, thi selv Folk, som aldrig tilforn havde seet ham, besøgte og omgikkes ham i Et og Alt som gamle Bekjendtere, efterdi de allerede længe havde haft ham kjær, fordi han havde gjort Danmark saa megen Ære.

I Kjøbenhavn foranstaltedes der adskillige Festsigheder til hans Modtagelse baade i Kunstakademiet og i andre Foreninger; i Særdeleshed feiredes han paa Skydebanen i et talrigt Gilde baade med Sang og Tale.

I Begyndelsen kunde det vel baade smigre og glæde ham, at modtage saamange Beviser paa sine Landsmænds Beundring og Hengivenhed, men omsider længtes han dog efter at arbejde, og da han havde faaet sig et Værksted indrettet, var det

hans første Gjerning at skjenke sit Fædreland Billederne af dets elskede Konge og Dronning.

Der blev nu af Regjeringen overdraget ham at udføre endeel Arbeider til Smykke for Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, nemlig Statuerne af Kristus og af de tolv Apostle, samt en Fremstilling af Johannes den Dobre, hvorlunde han prædikede i Draken, med mere, men disse Arbeider vare for betydelige til, at de kunde udføres her; efterat han var kommen tilbage til Rom, udgjorde de i nogle Aar hans fornemste Beskæftigelse.

Derimod tog han strax fat paa to mindre Arbeider til samme Kirke, nemlig Billederne af Christi Daab i Jordan og af den hellige Nadvere.

Da han havde været omtrent eet Aar i Kjøbenhavn, drog han atter bort, elsket af alle dem, der kjendte hans Hjerte, beundret af dem, som kjendte hans Kunst og æret af Alle, som vidste, hvor høit Danmark ved ham var æret.

Nærvæd var det, at dette hans Besøg i Fædrelandet havde kostet ham Livet, thi da han fra Nysted paa Laaland vilde begive sig paa Havet til Rostock i en aaben Baad, kom han om Natten i stor Fare paa Søen og drev om for Regn og Storm, indtil det dagedes, da han ved et Par Lodsers Hjælp lykkeligen naaede til sit Bestemmelsessted.

Da han kom til Berlin, blev han der modtagen med Gædesbeviisninger, saavel af Preussens

Konge, som af andre fyrstelige Personer, og da han derfra drog til Potsdam, var han ledsaget af mange udmærkede Kunstnere.

I Dresden, opholdt han sig i syv Dage, og Aviserne fra den Tid berette omstændeligen, hvorlunde han her hædredes ved Gjæstebud og Dptog.

Til Warschau i Polen drog han, fordi han i denne Bye havde Udstilligt at afhandle med Dyrighed angaaende to Monumenter, som han skulde forsærdige, det ene til Ære for Fyrst Poniatowsky, som heltmodigen havde sat Livet til i en Flod, for at være sit Lands Bundsforvandte tro, det andet til Ære for den berømte Stjernekyndige, Nicolaus Kopernikus.

Her var paa samme Tid den russiske Keiser, Alexander, og da han erfoer, at Thorvaldsen var ankommen, lod han ham komme til sig og viste ham stor Naade og Udmærkelse.

Thorvaldsen blev nu her opfordret til at gjøre Keiserens Billede, og mens han havde dette Arbeide for, sad Ruslands Keiser saa ofte for ham, som det behøvedes, og blottede baade sit Bryst og sin Hals, paa det han tilgavns skulde kunne see og afbilde ham. Da det var færdigt, skjænkede Keiseren ham en kostbar Diamant Ring, og da Thorvaldsen en Dag var upasselig, sendte han ham sin egen Livlæge. Ved Afskeden nød han den

Gre at blive omfarnet af Keiseren, som om det kunde have været en af hans Lige.

I Krakau ventede der endnu en tredje Bestilling paa Thorvaldsen, nemlig et Monument over en polsk General og Greve, Potocky, der i sit 26de Aar faldt i Slaget ved Leipzig.

Da vor Kunstner nogle Dage efter ankom til Troppau, var der just paa den Tid en Sammenkomst af Fyrster i denne Stad. Her blev han af Keiser Frants af Østerrige modtaget med megen Udmærkelse, og det blev ham dertil ved Fyrst v. Metternich overdraget, at udføre et Greminde over den nyligt afdøde Fyrste af Schwarzenberg.

Vor Kunstner var paa denne Triumphreise netop ankommen til Wien, da et Tilbud fra Rom forkyndte ham, at der i et af hans Værksteder var skeet den Ulykke, at Gulvet var styrtet ned, og at de Arbejder, som der havde været opstillede, mere eller mindre, vare beskadigede. Han ilede derfor nu ved Dag og Nat til Rom, hvor han ved sin Ankomst fandt, at Skaden dog ikke var saa stor, som Man havde forestillet sig.

Da Thorvaldsen atter var kommen til Ro, var det ham kjær, at ombytte al den Gjæstereren og Gratuleren, som han nu i et Aarstid havde levet i, med det stille, tarvelige og virksomme Liv, som han var vant til at føre i Rom. Thi den, som ikke har besøgt ham der, vil neppe kunne gjøre sig

en rigtig Forestilling om, hvor simpel hans Leve-
maade er, og hvor lidt han ynder Bram og Belles-
net. Dette er vel en Følge af, at han i sin Ung-
dom ikke har været vant til Sligt, og at han
senere ikke har haft Tid til at falde i saadanne Gri-
stelser, estersom han altid har haft nok med at
tage vaere paa sin Kunst.

De mange, unge Menneſter, som han jævnlig
har til at gaae sig tilhaande, og som efter hans
Anviisning betroes saameget af Arbeidet, som de,
efter deres forſkjellige Gyner, formaae, flokkedes nu
omkring ham, for at høre ham fortælle om de mange
Bestillinger paa nye Værker, som de nu ſkulde ifærd
med. Og da han havde nævnet det Alt tilhobe,
var det saameget, at Man hartad ſkulde mene, at
dermed blev han ikke færdig i ſin Levetid. Men
det er utroligt, hvad en dygtig Mand kan virke,
naar han benytter al ſin Tid og dertil har flinke
Medarbeidere. Det ſom er det Vanſeligſte i Kun-
ſten, nemlig, at beſtemme, hvorledes Tingene ſtul-
le være, det overtog naturligviis Meſteren ſelv, men
iøvrigt undlod han ikke at prøve ſine Medhjælperes
Kræfter, hvorved ogſaa diſſe fik Tillid til ſig ſelv
og vandt Nar for Nar i Dygtighed. Paa denne
Maade tog han ſtrar fat, ſaavel paa de Arbeider,
han ſtulde udføre for Polen, ſom paa dem, han
havde at udføre for ſit Fædreneland. Der mang-
lede nu heller ikke dennegang paa Rid og Jver-

syge hos hans Misundere. De lode sig forlyde med, at han neppe vilde slippe vel fra, hvad han havde paataget sig for Danmark, esterdi han ikke var en christelig Kunstner, hvormed de meente, at han ikke kunde fremstille Personer og Begivenheder af Christendommen; thi deri havde han hidtil kun forsøgt sig i mindre Værker. Men ogsaa denne gang bleve de bestammede, thi det var næsten et Under at see, hvorlunde Billederne af Christus og hans Apostle, samt Johannes den Dobre og hans Tilhørere, stige frem imellem hans kunstforstandige Hænder, og i hvor kort Tid de stod der som nogle af de ypperste Værker, han har frembragt. Disse Arbejder bleve først, som forhen er forklaret, udførte, saaledes som de skulde være, i blødt Leer; derefter bleve de afføbte i Gips, og disse Gipsafføbninger er det, der fornærværende Tid ere opstillede i Vor Frue Kirke. Derimod bleve de samme Billedstøtter i Marmor først sildigere færdige og affendte til Danmark. Men det maa vel høiligen beklages, at disse skjonne Arbejder, som tilligemed mange andre have været i Kjøbenhavn imere end et Aar, endnu maa henligge i de Kasser, hvori de ere hidsendte, uden at Noget hidtil har faaet dem at see.

Esterat Thorvaldsen var bleven færdig med disse Staturer, udførte han den forhen nævnte Fremstilling af Johannes den Dobre, som prædiker i Drænen. Dette Værk er ikke — hvad Man paa Grund

af det Sædvanlige — let kunde fristes til at troe, et saakaldt Basrelief, eller halvt ophøiet Billede, men en Samling af 16 fritstaaende Statuer, alle i Legemstørrelse, hvilke, naar de opstilles paa den rigtige Maade, vise i et skjønt Billede Johannes og hans Tilhørere af forskjelligt Køn, Stand og Alder. Dette Værk, som, for at undgaae større Bekostninger, er udført i brændt Leer, er bestemt til at smykke Gavlen over Hovedindgangen til Vor Frue Kirke, for derved ligesom at tilkjendegive, at her er en Indgang til Christi Rige. Men, omendskjøndt det kan siges med Sandhed, at ingen Kirke i den hele Christenhed kan opvise Mage til Værk, af saadan Storhed og Skjønhed, saa staae dog ogsaa disse Statuer nu allerede i flere Aar i en affides Gang i Kirken, istedetfor at de ved Danmarks Reformationstfest kunde have smykket Kirkens Indgang.

Imedens disse Arbejder sysselsatte vor Kunstner, var det engang nærvædt, at han var falden for et Barns Vaadegjerning. Det er nemlig en gammel Skik i Rom, at Catholikkerne, trættede af den lange og trange Fastetid, hilse Paaskefesten ved om Løvedag Middag at affyre Geværer og Pistoler, saavel i Gaderne som ud af Døre og Vinduer. Denne Lystighed havde i Aaret 1823 nær givet Thorvaldsen sit Vanesaar. Hans Bertindes lille Dreng havde nemlig seet, at Kunstneren havde et Par Pistoler hængende paa sin Bæg, og, da han bad Thorvaldsen

om at maatte laane dem til Festen, tog vor Kunstner den ene ned, for ud ad Vinduet at prøve, om de muligen endnu kunde være ladte fra den Tid af, da han havde haft dem med paa Reisen. Men ubemærket tager Drengen den anden fra Bæggen, holder den imod Vinduet, og et Skud strækker Thorvaldsen til Jorden. Men til god Lykke var Saaret ikke betydeligt, og, da Man saae Thorvaldsen frelst, gik der det Ord hos Folket, at et Under var skeet, fordi den hellige Gudsmoder ikke havde villet, at et Barn skulde være Skyld i saa stor en Ulykke.

Efter nogle Mars Forløb havde Thorvaldsen ikke alene Arbejderne for Danmark, men ogsaa de nævnte Monumenter for Polen, færdige, og det blev ham nu overdraget, at udføre et stort Monument over den sidst afdøde Pave, Pius den 7de, hvilket skulde opstilles i St. Pederskirken i Rom, den catholiske Christenheds Hovedkirke. I denne Kirke henstilles nemlig, ifølge gammel Skik, Gravmonumenter over de afdøde Paver, og til alle Tider var det de mest berømte Kunstnere i Italien, hvem det overdroges at udføre saadanne. Men ihvorvel der kunde være Spørgsmaal, om det kunde gaae an, at overdrage Thorvaldsen dette Arbejde, eftersom han, der er Lutheraner, som vi andre, efter Catholikernes vrang Formening, ikke kunde siges at være en god Christen, var han dog som Kunstner i en saadan Anseelse hos den pavelige Regje-

ring og navnlig hos en af Cardinalerne, ved Navn Consalvi, at denne Omstændighed ikke lagde betydelige Hindringer iveien. Han fremstillede da i overnaturlig Størrelse, hvorlunde Paven sidder paa den hellige Stol i al sin Pragt og uddeler Betsignelsen til Folket; paa den ene Side stillede Kunstneren en qvindelig Figur, som forestiller christelig Styrke, paa den anden Side en anden, forestillende christelig Viisdom, og foiede dertil andre betydningsfulde Figurer. Dette Monument, udført i Marmor, er nu opstillet i den nævnte Kirke.

Neppe var dette Arbeide færdigt, før der fra Bayern indløb en anden Bestilling til vor Kunstner, nemlig at udføre et stort Gravminde over den udmærkede Feldtherre, Hertugen af Leuchtenberg, en Stedsøn af Keiser Napoleon, hvilket Arbeide efter faa Aars Forløb var udført i Marmor og opstilledes i St. Michaels Kirken i München.

Thorvaldsen havde allerede i en Række af Aar haft en varm Beundrer i den nu regjerende Konge af Bayern, og dette venstabelige Forhold, imellem en Fyrste og en Kunstner, forandrede ikke, da denne Prinds besteg sin Faders Throne. Denne Yndest viste sig ikke alene ved det store Antal af Arbeider, som Monarken lod udføre af Thorvaldsen, men ogsaa deri, at han nu og da opfordrede ham til at komme til Bayern, hvor Thorvaldsen sikkert vilde være

velkommen, dersom han nogensinde kunde ombytte Rom med et andet Land, end Danmark.

I Maaret 1829 begav Kongen af Bayern sig paa Reise og opholdt sig i længere Tid i Italien. Da han var i Rom, hørte Thorvaldsen til hans daglige Selskab, og naar Thorvaldsen ikke kom til ham, saa besøgte han Thorvaldsen. Engang kom han saaledes i vor Kunstners Værksted, og med de Ord: „Paa Balpladsen belønner Man Soldaten, men Kunstneren i Midten af hans Værker!“ hang han ham en Ordensskjæde om Halsen.

I det følgende Aar tilbød der sig en gunstig Leilighed for vor Kunstner til at gjøre en hurtig Reise til München, og den benyttede han da. Ved hans Ankomst til denne Stad var Kongen af Bayern syg og sengeliggende; men, da Man vel vidste, hvor høit det vilde glæde Kongen, at see Kunstneren, blev han strax ført ind i hans Sovegemak. Da nu Monarken saae Thorvaldsen, troede han neppe sine egne Dine, men udbrod i Overraskelse: „hvad! drømmer jeg, eller er jeg vaagen? Thorvaldsen i München!“ og nu anstilledes der, trods Kongens Sygdom, Festligheder baade ved Hoffet og i Byen. Paa et Hofbal aabnede vor Kunstner Festen i en Polonaise med Bayerns Dronning, og Dagen efter hans Ankomst bragte Magistraten ham i et Optog Stadens Hilsen. En stor Forsamling af Kunstnere og Videnskabsmænd foranstaltede en Fest i en

prægtig Sal, som de havde oplyst og udsmykket med Billeder, der vare malede til hans Ære, og ved Taler, Musik og udbragte Skaaler modtog han deres Hylдинг som Konge i Kunsternes Rige. Ja, ikke engang om Natten lod Man ham have Ro; thi, da han engang efter en saaledes feiret Dag, var kommen til Hvile, vækkedes han langt over Midnat af en musikalsk Forening, som paa Gaden udenfor, hvor han boede, istemmede Sange til hans Ære.

Da han atter efter nogle Maaneders Forløb skulde forlade dette Land, modtog han forinden Bestillinger paa en stor Heststatue, forestillende Churfyrste Maximilian af Bayern, hvilken udførtes i Metal og er nu for Tiden opstillet paa Wittelsbacher Pladsen i München.

Thorvaldsen har senere yttret, at medens han saaledes var paa denne Side af de høie Bjerge, der adskille Italien fra Tydskland, følte han i høi Grad den gamle Længsel efter at fortsætte Reisen lige indtil Danmark, og der manglede kun, at et Brev, som Hans Kongelige Høihed, Prinds Christian, naadigst tilskrev ham, var kommen ham tilhænde i München, istedetfor at det først traf ham i Rom, saa havde han ikke modstaaet Fristelsen.

Men i Rom ventede som sædvanligt en Deel Arbejder, som skulle bringes fra Haanden, og deres Antal foregedes aarligen ved flere nye Bestillinger, blandt hvilke, foruden de allerede nævnte, et Ære-

minde for den store, engelske Digter, Lord Byron, og et andet for den sidste Fyrste af den hohenstauflske Linie, Conradin, hvilket af Kronprindsen af Bayern var bestilt til at opreises i Neapel. For Staden Mainz begjæredes senere et Monument for Bogtrykkerkunstens Opfinder, Joh. Guttenberg, og for Staden Stuttgart et andet til Ære for Digteren, Fr. Schiller.

Efter denne Tid syntes det, at Thorvaldsen, stadigere end tilforn, henvendte sine Tanker til, endnu medens han var i fuld Kraft, at slutte sin Løbebane som Kunstner, idetmindste ikke at paatage sig flere Værker at udføre.

Dette var ingenlunde, fordi han følte sig svækket i Aanden, eller at Man i hans sidste Arbejder kunde spore, at den høiere Alder nærmede sig; men snarere fordi han ved at betragte sin Stilling og sine Forhold, fandt det raadeligst itide at sørge for, at mange henstaaende Værker, som han endnu ikke havde fuldendt, bragtes tilende, paa det at han kunde betale Jorden sin Fødsels Gjæld i Danmark.

I Rom har han nu levet i fyrgetyve Aar, men i al den Tid levede han der kun som paa en Reise, uden nogensinde at slippe den Tanke, at han har sit Hjem i Danmark, hvor han vilde udhvile, naar Reisen er tilende. Men, skjøndt han aldrig satte Priis paa at samle sig Bohave og ikke bandt sig til Huus eller anden fast Eiendom, men indtil

den Dag idag altid boede tilleie og spiste ved fremmed Bord, saa samledes der dog efterhaanden en stor Mængde Giendele omkring ham, nemlig deels hans egne Arbeider og deels hans Samlinger af ældre og nyere Kunstsager.

Thi her maa det vel bemærkes, at skjøndt det kunde synes, at, naar en Kunstner Klar for Klar sælger sine Arbeider, saa kan han omfider ikke have meget tilbage deraf, saa forholder det sig dog i denne Henseende anderledes med Billedhuggerne — og navnlig med Thorvaldsen, end med andre Kunstnere.

Da han nemlig snart blev saa formuende, at han ikke behøvede, at være afhængig af, om Nogen vilde lade de mange Arbeider, som han gjorde af egen Drift, udføre i Marmor, saa var det hans Sædvane, at han ofte udførte saadanne Arbeider, uden at de vare begjærte og lod dem staae hen, ligegyldig ved, om Nogen vilde kjøbe dem eller ikke. Men dertil kommer ogsaa, at selv i de Tilfælde, naar han solgte og bortsendte sine Arbeider, sørgede han dog forinden for, at han beholdt det samme tilbage, afføbt i Gips, og, da nu hans samtlige Værker, som det af efterstaaende Fortegnelse vil sees, beløbe sig til et Antal af omtrent 200, og Bústerne, (Portraiter af Hoveder), udgjøre et endnu større Antal, saa vil det letteligen begribes, at han i sine Arbeider alene har et Bøhave, som han itide maatte være betænkt paa at

flytte til sit Hjem, førend han selv kunde komme at boe iblandt os.

Saa ofte derfor den danske Regjering i de senere Aar har affendt Krigsskibe til Middelhavet for at afhente de færdige Arbeider, som han havde at udføre til Frue Kirke eller til Slettet, har han stadigen benyttet disse Leiligheder til desforuden at lade medfølge endnu et større Antal af sine egne Sager, baade i Marmor og i Gips, saa at Man for nærværende Tid kan glæde sig ved den Tanke, at dog Halvparten af hans Værker allerede er indenfor Danmarks Grændser.

Ved saaledes at see sig nærmere sit Dnsfes Maal, har han i de sidste Tider høert Aar, baade skriftligen og mundtligen, yttret, at han tænker stærkt paa Afreisen, og den, som skriver dette, og mange Andre, som senere have været hos ham i Rom, kunne bevidne, at det var hans Villie, at Danmark skal arve hans Kunstsager og hans Dnsfe, at de der maatte forblive samlede til Lyst og Glæde for hans Landsmænd og til hans eget Eftermæle iblandt de kommende Slægter.

Af det Foranstaaende vil det altsaa sees, i hvilket Forhold Thorvaldsen staaer til sine Landsmænd. Meget har han allerede sendt os, og Mere vil han endnu hidsende. Men for dem, der nærmest have været beskæftigede med, paa Danmarks Vegne, at modtage disse Skatte, opstod der omsider hvilgen

Grund til Klage, da det viste sig, at de Kunstsa-
ger, som allerede ere ankomne, deels maatte adspre-
des til forskjellige Støder, deels endnu maa ligge
indpakkede i deres Kasser, og at vi neppe ville
kunne modtage det Dyrige, saafremt ikke en sær-
egen Bygning indrettes til at optage og samle alle
de af vor Landsmands Værker, der ikke have en
forud bestemt Plads i Kirken eller i Slottet.

Denne Klage har i den sidste Tid haft tilfølge,
at en Forening af Thorvaldsens Beundrere og
Venner har dannet sig, for at lade udgaae en Op-
fordring til hele Folket i Danmarks Rige, at det
ikke skal nægte sig selv den Ære og Roes hos vore
Esterkommere, som ved denne Leilighed tilbydes
det; at det ikke skal stille sig blot for Dadel af andre
Nationer, som i denne Henseende have skjellig Grund
til at misunde Os og at det ikke skal franke den elste-
ligste Kunstner, som med Fædrenelandsfind bringer
Os en Gave af sit berømmelige Livs hele Virksomhed.

Det er ikke alene Rigmænds Bidrag, som at-
traaes til dette Formaal, det er hele Folket, som op-
fordres til at give, hver efter sin Gyne, paa det, at
det maatte kunne siges, at det var det hele danske
Folk, som har paaskjønnet Landets Hæder og Ære
ved Thorvaldsen, — at det tilfulde maa kunne sees,
at det lille Danmark baade har Plads for hans
Berømmelse og for hans Værker.

Fortegnelse

paa de Arbejder, hvilke Thorvaldsen indtil nærværende Tid har udført *).

De med **, ere ankomne hertil, udforte i Marmor.

De med *, ere ankomne hertil i Gips.

1789.

* En hvilende Amor. Basrelief for den store Solymedaille. I Kunstakademiet.

1791.

* Heliodorus, som udjages af Templet. Basr. for den lille Guldmedaille. Sammesteds.

* Priamus og Achilles. Basr. Sammesteds.

1792.

* Herkules og Omphale. Basr. Sammesteds.

1793.

* Petrus, som helbreder den Værkbrudne. Basr. f. den store Guldmedaille. Sammesteds.

1794.

* Aarstiderne. Basr. I Hs. Kongl. Hoighed, Prinds Christian Frederiks Palais.

* Dagstiderne. Sammesteds.

* Terpsichore, Statue. Sammesteds.

* Euterpe, Statue. Sammesteds.

1795.

* Numa og Egeria, Basr. I Kunstakademiet.

1798.

* Bacchus og Ariadne, Gruppe. Sammesteds.

---

*) Da Buserne beløbe sig til et Antal af flere Hundrede, ere disse ikke anførte i denne Fortegnelse.

1800.

Freden, Gruppe.

1801.

Jafon, Statue. Th. Hope, i England.

1803.

Achilles og Briseis. Basr. 1. Hr. v. Kopp i Curland. 2. Hertugen af Bedford, i Woburn Abbediet.

1804.

** Musernes Dands paa Helikon. Basr.

* Amor og Psyche, Gruppe. 1. Grevinde Woronzoff i Rusland. 2. Fyrst Putbus, paa Rygen.

1805.

Bacchus, Statue. 1. Grevinde Woronzoff. 2. Fyrst Putbus.

** Ganymed, Statue. Grevinde Woronzoff.

Apollo, Statue. Sammesteds.

* Venus med Ublet. Statue. 1. Grevinde Woronzoff. 2. v. Kopp. 3. Lord Lucan. 4. Hertugen af Devonshire. 5. — —

1807.

** Døbefont til Brahe Trolleborg Kirke. 2. bestemt til Island.

1808.

* Fronton til Christiansborg. Basr.

** Minerva og Prometheus, }
** Herkules og Hebe, } runde Basrel. Chri-
** Jupiter og Nemesis, } stiansborg.
** Ustulap og Hygea, }

Den fredbringende Mars, Gruppe.

Adonis. Statue. Kongen af Bayern.

* A genio lumen. Basr. Th. Hope.

1809.

Hektor, Paris og Helena. Basr. 1. Kiskmand Knudsen i Tronhjelm. 2. Fyrst Putbus.

Amor, Løvebetvingeren. Vasr.

Venus's Fødsel. Vasr.

* Amor, saaret af Bien. Vasr.

* Merkur, Bacchus og Ino. Vasr. Lord Lucan.

1810.

* Amor og Bacchus. Vasr. Kjøbmand Knudsen.

** Caritas. Vasr. Frue Kirke i Kjøbenhavn.

* Amor og Psyche. Vasr. Mr. Dalmar.

Vulkan, Venus, Amor og Mars. Vasr. Mr. Alex. Bille.

** Mars og Amor. colossf. Gruppe.

1811.

* Sommeren, Vasr., } Grev Schonborn.

* Høsten, Vasrel., }

* Gravmæle over Augusta Böhmer. 3 Vasr.

Psyche med Urnen. Statue. Mr. Hope.

* Amor. Statue.

1812.

** Alexanders Triumphindtog i Babylon, stor Frise. 1. Montecavallo, i Gips. 2. Grev Commariva. 3. Christiansborg. 4. Udført mindre i brændt Leer.

1813.

Victoria bekrædter en falden Kriger. Vasr.

** To Caryatider. Statuer. Thronsalen paa Christiansborg.

1814.

* Den triumpherende Amor. Statue. 1. Fyrst Esterhazy. 2. — —

Gravmæle over Bethmann Hollweg. tre Vasr. Frankfurt a. M.

** Gravmæle over Baronesse v. Schubart. Vasr.

* Nessus og Deianira. Vasr. Grev Marulli i Neapel.

* Portraitstatue af Lady Rusfel. Woburn Abbediet.

1815.

Priamus og Achilles. Basr. Hertugen af Bedford. Sammesteds.

** Matten. Basr. } 1. Lord Lucan. 2. Fyrst
** Dagen. Basr. } Metternich. 3. — —

* Portraitstatue af Grevinde Ostermann. I Rusland.

1816.

* Hebe. Statue. Mr. Alex. Barring.

** Ganymed. Statue. 1. Hr. v. Krause. 2. —

* Gravminde over Grevinde Verkowsky. Basr.

* Dandserinden. Statue. Fyrst Esterhazy i Wien.

1817.

* Gravminde over Grevinde Pore. Basr.

** Ganymed med Ornen. Gruppe. 1. Lord Gower. 2. —

Hyrdedrengen. Statue. 1. Hr. v. Krause. 2. Lord Chantley. 3. Lord Alteman. 4. Grev Schonborn. 5. Statsraad Donner i Altona.

Haabet. Statue. Baronesse v. Humboldt.

Dvinderne ved Jesu Grav. Basr. Kongen af Bayern.

1818.

** Merkur. Statue. 1. Hs. Durchl. Hertugen af Augustenborg. 2. Mr. Alex. Barring. 3. —
4. Grev Potocky.

* Kristus med Disciplene ved Tiberias See. Basr. Pallazo Pitti i Florenz.

* Kristus i Emaus. Basr. i Solv. Kirken St. Annunziata i Florenz.

* Gravminde over Lady Newboock.

Gravminde over Baronesse Chandry.

* Lord Maitlands Monument. Corfu.

* Portraitstatue af Fyrstinde Baryatinsky.

1819.

* Gratierne, Gruppe. Statsraad C. H. Donner.
i Altona.

Monument over de faldne Schweizere. Luzern.
Marie Bebudelse. Basr. Kongen af Bayern.

1820.

* Christi Daab. Basr. Frue Kirke i Kjøbenhavn.

* Nudverer, Basr. Sammesteds.

* Tre Engle med en Guirlande. Slotscapelet
i Kjøbenhavn.

1821—22.

Portraitstatue af Fyrst Potocky. Domkirken i
Kraakau.

** Gratierne. Basr. 1. Akademiet i Mailand. 2. —

** Kristus, Statue.

** Petrus, dito.

** Paulus, dito.

** Matthæus, dito.

** Jacobus major, dito

** Thomas, dito.

** Philipus, dito.

** Jacobus Alphæi, dito.

** Simon Zelotes dito.

** Bartholomæus dito.

** Andreas, dito.

** Johannes, dito.

** Thaddæus, dito.

Frue Kirke
i Kjøbenhavn.

* Johannes Prædiken i Orkenen. 16 Figurer i
brændt Leer. Sammesteds.

1823.

* Monument for Nicolaus Kopernikus, colossal
Statue. Warschau.

* Monument for Fyrst Poniatowsky. Heststatue.
Sammesteds.

* Anakreon og Amor. Basr. 1. Grev Schönborn. 2. Th. Hope.

Daabens Engel, staaende. Lord Lucan.

1824.

Kjærlighedens Aldere, Basr.

* Basrelief til Consalvis Sarcophag. Pantheon i Rom.

Pave Pius d. 7de, colossf. Statue, } henhørende til
* Christelig Wiisdom, colossf. St., } Pius d. 7des
* Christelig Styrke, colossf. St., } Monument i
* To Engle, colossfale Statuer, } St. Pederskir-
ken i Rom.

1825.

** En liggende Løve.

1826—27.

Portraitstatue af Hertugen af Leuch- } henhørende til
tenberg, } Monumentet i
Historiens Musa. Statue, } St. Michaels
Livets og Dødens Genier. Gruppe, } Kirke i Mün-
chen.

* Portraitstatue af Hds. Kongl. Høihed Prindsesse Caroline Amalia.

** Daabens knælende Engel. Frue Kirke i Kjøbenhavn.

1828.

Gravmæle over Mrs. Thompson, Basr.

* Tobias, Gravmæle over Dienlagen Vacca Verlenghieri, Basr. Campo Santo i Pisa.

* Amor, ridende paa en Dru, Basr.

* Amor, tvingende Cerberus. Basr.

* Amor paa en Delphin. Basr.

* Amor, førende en Løve. Basr.

1829.

Gravmæle over Kammerherre v. Togens-Bergh.

1830.

* Monument for Lord Byron. Portraitstatue, bestilt af Lord Hobhouse.

- En siddende Musa med Lyren. } componerede til
Basrel. } Byrons Monu-
En staaende Genius. Basr. } ment
Olio, som skriver paa et Skjold. } componerede
Basr. } til Fyrst Po-
En staaende Genius med et Skjold. } tockys Mo-
Basr. } tockys Mo-
Dødens Genius. Basr. } nument.

1831.

- Minerva tilkjender Ulysses Achills Baaben. Basr.
* En Satyr lærer en ung Faun at blæse paa
Fløiten. Basr.
** En Kvinde, som lader et Til sætninger
Barn ride paa en Bædder. Basr. } til Alexanders
** En løs Hest, forfulgt af en } Triumphtog.
Hund. Basr. } Christiansb.
* Jupiter dicterer Amor Love. Basr.
* Amor caresserer en Hund. Basr.
* Amor i Baaden. Basr.
* Amor filerer et Net, for at fange Psyche. Basr.
* Amor med Rosen, for Jupiter og Juno. Basr.
* Amor antænder Klipperne. Basr.
* Amor, svævende over Havet. Basr.
* Amor, svævende over Jorden. Basr.
* Amor og Hymen spinde Livets Traad. Basr.
* Amor bunden af Gratierne. Basr.

1832.

- * En Hyrdinde med en Amorsin Rede. Basr.
* Hylas, bortrøvet af Nympherne. Basr.
* Amor spiller Tærning med Ganymed. Basr.
Parnasset. Basr.
Alexander antænder Persepolis. Basr.
Maximilian af Bayern, coloss. Heststatue i
Bronce. Paa Wittelsbacher Pladsen i München.

1833.

En Bachantinde med en lille Faun. Basr.
Ganymed og Hebe. Basr.

* Mathæus,
* Marcus,
* Lucas,
* Johannes, } fire runde Basr.

Parcerne, Basr.

Smaadrenge, som spille og synge. Basr.

Thorwaldsen ved Maalet. Basr.

1834.

Monument for Guttenberg. Mainz.

Basrelief paa Raphaels Grav i Pantheon.

Nemesis. Basr.

Apollo iblandt Hyrderne. Gruppe af Figurer
bestemt til Torlonia's Landsted.

1835.

Christi Opstandelse. Basr. Udkast til en Fron-
ton til Slotskirken i Kjøbenhavn.

Salomons Dom. Basr. Udkast til en Fron-
ton for Raad og Domhuset i Kjøbenhavn.

1836.

Schillers Monument, Portraitstatue til Stuttgart.

Monument over Conradin, den sidste Hohen-
stauffer, bestilt af Kongen af Bayern, bestemt til
Neapel.

Hectors Afsted. Basrelief.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

